No. 161. 1835.

BREDASCHE Staat-, Letterkundig- Nieuws- Bonderdag COURANT, en Wetenschappelijk Blad.

9 Julij.

AFKONDIGING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van Breda, ingevolge hunne bekendmaking dezer stadsmuren van den 6den Julij 1835 No. 5, gezien de wet van den 29sten Maart 1833 (Staatsblad No. 4) houdende de Bekendmaking op het Personeel,

Maken bij deze aan alle Ingezetenen dezer Stad bekend, dat de Kohieren der Personele Belasting Litt. A No. 6, over het dienstjaar 1834-1835 en Litt. A No. 7, over het vierde kwartaal van gemelden dienst, op den 15den Julij d. a. door Zijne Excellentie den Heere Gouverneur dezer Provincie, zijn executoir verklaard en ter invordering aan den Ontvanger overgegeven zullende dus een legelijk, na bekomen kennisgeving van zijnen aanslag, verplicht zijn, dien, behoudens alle daarbij in overeenkomst met art. 44 der wet zal zijn opgegeven te voldoen, op pijne van parate executie, terwijl de zoodanige die hun aanslag-billet niet hebben ontvangen, zich van een dubbel van hetzelve *kosteloos* ten kantore des Ontvangers, zullen kunnen voorzien, en zij die zouden mogen vermeenen, dat de aanslag niet overeenkomstig is met hunne opgaave of met de plaats gehad hebbende taxatie, opneming en telling, zich derwege zullen kunnen beklagen binnen den tijd van een maand, na dagteekening van den aanslag-billet.

En opdat niemand hiervan onwetende zij voorwende, zal deze op de gebruikelijke wijze worden afgekondigd en aangeplakt.

BREDA, den 6den Julij 1835.

DE ROY, Vz.
Ter ordonnantie van dezelven,
De Secretaris der Stad
H. W. SCHAUKES.

LATERE BERIGTEN DER VORIGE COURANT

Parijs. — De te Belgie aangekomen buitengewone gezant, de heer *Gissi*, heeft eergisteren een gehoor bij vorst *Leopold* gehad, en daarbij zijne geloofsbrieven, als apostolischen internuntius, overhandigd.

— De *Courrier* berigt, dat *Kessels*, die in de vorige week naar Londen gegaan is, waar hij den gesprek met den Spaanschen generaal *Alava* over de werving van belgische vrijwilligen zou gehad hebben, gisteren te Brussel terug is gekeerd. Volgens den *Courrier* zou hij aan ondershoud met den verlangden uitslag gehad hebben, en zoo deze de toestemming tot de werving, door het Spaansch gouvernement de noodige sommen voor de zelfs en uitrusting der manschappen ter beschikking stellen van *Kessels*! Na de bekende dagorder van den generaal *Rodil*, is het intusschen wel niet te denken, dat er veel van eene zoogenaamde belgische expeditie zal komen.

— Te Antwerpen waren heden (*7 Julij*) genoteerd: Belg. 100½; 5% Metall. 102½; Spanje, *Guadarra*, 42½; Cortes 37, 37¼, ⅜; Id. Coupons 21¾, 22; Uitgest. 18⅛, 18; Nap. tontine 91; Stock 95; Rom. L. 99¾; Id. te Antw. 97¼; Braz. 84½.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 5den Julij.

Van de Spaansche grenzen heeft men heden niets anders vernomen, dan dat de karlisten den 28 en 29sten der vorige maand eenen vruchteloozen aanval op Bilbao zouden hebben gedaan, waarvan de uitslag hun het beleg deed opbreken.

In het *Journal de Paris* leest men eindelijk de volgende bijzonderheden, omtrent de ondersteuning die het gouvernement aan de koningin-regentes heeft toegezegd:

„Op den 25sten Junij werd er tusschen den minister van buitenlandsche zaken en den Spaanschen gezant, eene overeenkomst geteekend, waar wilke het vreemde legioen de Fransche dienst zal verlaten en H. K. M. de officieren, onder-officieren en soldaten, die die keuze uitmaken, in hare dienst zal nemen. Z. M. de koning der Franschen verbiedt zich die manschappen, welke te zamen, noch ieder afzonderlijk, in zijne dienst terug te nemen, en zij met goedkeuring van het Spaansch gouvernement. Zij zullen hun door Fransche vaartuigen uit het regentschap van Algiers, naar eenvoudig punt der Spaansche kust worden overgebragt, als het kabinet van Madrid zal aanwijzen; zij behouden hunne wapenen en kleeding, wanneer de vrouwen bij wege wederkeerige schatting zal worden bepaald, en door het Spaansche bewind aan het Fransch bestuur vergoed. Eindelijk zal zich een Spaansch commissaris naar Algiers begeven, om zoo wel bij den overgang van het vreemde legioen, als bij de voorkomende schatting tegenwoordig te zijn.

„Werkelijk is de zoo even vermelde Spaansche commissaris met een ander, die door den minister van oorlog is gelast het Fransch gouvernement bijzondere dingen te vragen, overeen gekomen. Beiden zijn naar Algiers vertrokken. De laatste zal de officieren van het vreemde legioen uitnoodigen om de voorstellen van het Spaansch bewind aan te nemen, en hun tevens verzekeren, dat de soodanigen onder hen, die op de landen van het Fransche legioen behoren, hunne nationaliteit, en de rechten daaruit voortvloeijende zullen behouden.

„Het is bekend, dat het gouvernement krachtig de overeenkomst van den 28sten Junij, die de vrijwillige overgang naar de Spaansche dienst vrijgesteld, en aan den generaal van H. K. M. alle hulp heeft aangeboden om die te doen plaats hebben. De Hertog van *Frias* geene andere bepaalde instructies hebbende, dan die welke het vreemde legioen betroffen, heeft gemeend zijne definitive dachte werving moeten laat van Madrid te moeten vragen en te wachten. Zij die zich bij het Spaansch bestuur in dienst zouden willen begeven, moeten zich tot denzelfden gewaad wenden, die alleen bevoegd is dat bestuur te vertegenwoordigen.

„Nog rijst er tusschen het Fransch gouvernement en dat van Engeland maatregelen beraamd, om de gehecle Spaansche kust door kruisers te doen bezetten. Men zal daartoe een zeker getal linieschepen, fregatten en ligtere vaartuigen gebruiken, en deze scheepsmagt zoodanig verdeelen, dat zich de vlaggen der beide mogendheden steeds te zamen op elk station zullen vertoonen."

Uit Madrid schrijft men van den 27sten dat aldaar onderscheidene dekreten het licht hebben gezien. Bij den derzelve wordt de luitenant-generaal de *Mendizabal* tot voorzitter van den opperkrijgsraad benoemd; bij een ander den minister van oorlog eene commissie toegevoegd, die in de belangrijkste zaken de werkzaamheden zal voorbereiden; bij een derde worden bepaald dat officieren en onder-officieren, die gevangen mogten worden gemaakt, indien zij zulks wenschig zijn hunne eedsformulier zullen behouden, en aan hunnen wensch een zeker pension toegelegd; bij een vierde eindelijk eene commissie benoemd, welaan de redactie van een ontwerp van wet over de drukpers is opgedragen.

Nogtans is volgens een der Madridsche bladen, de generaal *Lopez* tot bevelhebber van het reserve-leger benoemd, en werd den 30sten in de hoofdstad, door hen die in het jaar 1820 tot het zoogenaamd bevrijdings-leger behoorden, een vrijwillig feest gevierd, bij welke gelegenheid de *Mendizabal*, volgens ter minister van finantien benoemd.

— De heer de *Talleyrand* verschijnt nog dagelijks ten hove, terwijl de ministers dikwerf aan het hoofd van diplomatieke zaken vergaderen.

— Men heeft gisteren andermaal voor het Hof der Peers alle moeite gedaan, om te bewijzen, dat de gewapende magt, tijdens den opstand den eersten aanval deed, en zich aan moord en mishandeling van rustige ingezetenen had schuldig gemaakt. Onderscheidene getuigen, die op het verzoek der beklaagden werden gehoord, verklaarden dat zij het een en ander met eigen oogen hadden gezien, en schoon de voorzitter dikwerf tusschen beide kwam met de bedenking, dat zulks in een zoo hagchelijk oogenblik zeer mogelijk was, doch alhier weinig ter zake deed, omdat de deelgenooten aan den opstand zich daardoor niet konden verontschuldigen, ontstond er over dit punt tusschen eenige der beschuldigden met hunnen advokaat *Favre*, en het publiek ministerie, dat zich op de getuigenis van den gewezen prefect *Gisquet* en den generaal *Aymar* beriep, een hevige strijd, waaraan de voorzitter eindelijk genoodzaakt was, door de zitting onverwacht op te heffen, een einde te maken.

(Heden, uithoofde van den Zondag, geene fondsnoteering.)

NEDERLANDEN.

BREDA, den 8sten Julij.

Vergezeld zijn HH. MM. de Koning en Koningin van Würtemberg, met twee Prinsessen en den Kroonprins vergezeld, met een talrijk gevolg, op het kasteel te Scheveningen aangekomen. Gisteren morgen is Z. Ho. de Koning bij Nassausche gelukken Koning ontvangen geworden. Voorts hebben de Würtembergsche Prins en Prinsessen de bijzondere huldigingen aangenomen.

— Den 3den dezer zeilde van de reede van Hellevoetsluis naar Batavia het schip de *Wijnhandel*, kapitein *Retsema*, uit boord hebbende een detachement troepen, terwijl door eene stoomboot omtrent hetzelfde oogenblik het koopvaardijschip de *Stad 's Gravenhage* naar Java, den morgens, en van den Helder ter reede was gekomen. Van daar teruggekomen Z. M. stoomschip *Curaçao*, en den 5den dezer is uitgezeild het koopvaardijschip de *Vrouw Johanna*, kap. *Bonn*, van Rotterdam naar Batavia.

— In een der Londensche avondbladen van den 3den Julij leest men nog het volgende:

» Het tweede bataillon der hier voor de Koningin-Regentes van Spanje aangeworvene vrijwilligers, onder het bevel van den majoor *Hicks*, van het 50ste regiment voetvolk, zal maandag aanstaande, den 6den Julij, van het Houden-eiland (alwaar zich de kazernes der Oost-Indische kompagnie bevinden) worden ingescheept. De kolonel *Evans* en zijne medehelpers leggen zoo veel ijver aan den dag en hebben hunne schikkingen zoo goed getroffen, dat de overige korpsen vrijwilligers snel achter elkander zullen kunnen vertrekken. Het derde bataillon heeft last ontvangen, om zich gereed te houden, ten einde uiterlijk tegen donderdag, den 9den, te kunnen vertrekken. De vermindering in het aantal der zich aanmeldende Britsche officieren en verdere vrijwilligers ongemeen groot, zoodat het zelfs moeijelijk is, hen allen te woord te staan."

— Uit Munchen wordt van den 29sten Junij gemeld: » Na de drukkende hitte van de vorige en van deze maand, welke bijna dagelijks tot hevige onwedars aanleiding gaf, hebben wij sedert acht dagen in onze ommestreken aanhoudend regens en eene zoo felle koude, dat de woonsvertrekken verwarmd en de winterkleederen te voorschijn gehaald worden. In het naby gelegen gebergte is zeer veel sneeuw gevallen, en paar uren van hier hebben reizigers de reeds een of twee voeten hoog aangetroffen; hier en daar is zelfs ijs gevonden."

Het te Brussel uitkomend blad *de Lynx*, hield dezer dagen de volgende vergelijking, ter beantwoording der vraag, wat België met de revolutie gewonnen had:

» Daar de zoogenaamde patriotsche bladen steeds in herhalingen vallen, doen wij eens dergelijks, en vragen wij hun voor de honderdste maal, wat wij met de revolutie gewonnen hebben?

» Wij hadden zeventien provincien en zeven millioenen inwoners; wij hebben thans vier millioenen inwoners en acht provincien.

» Wij hadden rijke kolonien, die onzen handel middelen van uit- en invoer verschaften. Wij hebben geen kolonien meer.

» Wij hadden eene aanzienlijke marine; slechts eenige kanonneerboten en vischers-vaartuigen blijven ons over.

» Onze belastingen, die achtereenvolgelijk zouden verminderd zijn, bedroegen schaars meer dan 60 millioenen franken, en men klaagde; dezelve zijn thans tot bijna 100 millioenen geklommen, en de heer *Liedts* beweert dat wij ontlast zijn.

» Wij hadden bloeijende fabrieken en reeders om derzelver producten heinde en ver te vervoeren; onze reeders zijn naar Holland uitgeweken en onze meeste fabrieken met hare werklieden hebben denzelfden weg genomen.

» Wij hadden een landbouwend en handeldrijvend land; wij hebben slechts het eerste meer.

» Wij waren van onze naburen onafhankelijk en verdedigden onze regten zelfs tegen onze bondgenooten, gelijken mogende zoo lang tusschen ons en Duitschland opzigtelijk de Rhijnvaart gedeeld behoorde te worden; tegenwoordig zijn wij van iedereen en het meest van onze beschermers afhankelijk.

» Voor 1830 beslisten wij onze zaken voor en door ons-zelven; sedert 1830 doen het anderen voor ons en buiten ons.

» Wij behoorden tot de staten van den derden rang; wij zijn drie trappen lager in den rij der natien gedaald.

» Wij hadden vorige oorlogen, wij hebben er het regt niet meer toe.

» Wij hadden vestingen om ons tegen eenen vijand van eene viermaal grootere bevolking te verdedigen; wij bevinden in derzelver slechting, om er andere tegen eenen minder magtigen vijand op te regten.

» Onze nationaliteit berustte op door alle mogendheden zonder uitzondering gewaarborgde traktaten; thans berust zij slechts op een onbetwistbaar traktaat, dat nog niet door alle mogendheden erkend is.

» Onze staat was bepaald gevestigd; zij is thans slechts provisioneel.

» Waterloo had het zegel der overwinning op de vestiging van het Koningrijk der Nederlanden gezet. Leuven heeft mijn roemrijk de inhuldiging van het Belgisch Koningrijk gestempeld.

» Wij hadden eene nationale dynastie; wij hebben eene vreemde.

» Wij hadden een eigendunkelijk Kroonlid geëvenredigd tegen zijne eigene; wij hebben er thans als buitenlandsche overschrijding noch twee behoefden, en dan nog zullen wij niet alleen zijn.

» Wij streefden tegen de schoonste mogendheden tegen Frankrijk beschermd; wij streefden thans alleen tot voorhoede van Frankrijk tegen de schoonste mogendheden.

» Er gaan wij uit van de overweging onzer staatkundige en materieele belangen tot die onzer verstandige en zedelijke belangen over.

» De kerk was in den staat, de staat is thans in de kerk.

» De gemeentelijkheid was aan de staten onderworpen; thans kunnen de wetten haar niet treffen.

» De partijschuddingen hunner gemeenteleden ook de mijne; wij geleiden ze nu naar de verkiezingen.

» De godsdienst en hare bedienaars werden geëerbiedigd; men heeft alle eerbied voor beide verloren.

» Het openbaar onderwijs was een voorwerp van de zorgen des gouvernements; het tegenwoordig gouvernement geeft het aan den eerst bestkomenden prijs.

» Het onderwijs was een ideaalbeeld; men heeft er thans een middelmatig gemaakt.

» Wij hadden universiteiten, athenaums, municipale kollegien, volksscholen, hoogere scholen; alle verkwijnen, zijn vermingt of vernietigd.

» Onder den despotischen koning werden waardige aanmoedigingen aan kunstenaars, letterkundigen en geleerden gegeven; onder den volkskoning zendt men hun ringen of hemden-knoopjes. — O, gelukkige revolutie."

BUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 5den Julij.

Uit Berlijn bericht men van den 3den Julij, dat ook H. D. de vorstin *van Liegnitz* naar Toplitz vertrokken is, evenzeer de oorlogminister *von Witzleben* en de geheimraad *Alexander von Humboldt*. De minister van binnenlandsche zaken en politie *von Strotha* was naar Neu-Strelitz afgereisd.

— Van de Poolsche grenzen wordt onder dagteekening van 20 Junij het volgende gemeld:

» Kalisch verkrijgt thans meer en meer het aanzien van een groot en schitterend hoofdkwartier. Voor het verblijf des Keizers is het voormalig raadhuis, thans de woning des voorzitters van het Woiwodschap, ingerigt, en waarschijnlijk zal ook de Koning van Pruissen in een gedeelte van dat groote gebouw zijnen intrek nemen. Voor de overige doorluchtige gasten, welke op de daartoe gedane uitnoodiging naar Kalisch komen, zijn alle de huizen in de nabijheid van dat gebouw in beslag genomen, zijnde gezamel de bewoners daarvan met echt Keizerlijke grootmoedigheid voor den tijdelijken afstand derzelve schadeloos gesteld geworden. Daar de stad Kalisch zelve, ofschoon de hoofdplaats van het Woiwodschap, slechts weinig rijke ingezetenen telt en dus ook weinig middelen oplevert ter bevrediging van de vorderingen van gemak en weelde met opzigt tot het huisraad enz., zoo heeft men ten deele van Warschau uit daarin moeten voorzien. Intusschen hebben ook vele groote goedbezitters in de nabijheid van Kalisch de meubelen uit hunne zaar. rijk ingerigte kasteelen ter beschikking van de overheden gesteld.

» Bij het groote aantal der alzoo aanwezige aanzienlijke personen met derzelver gevolg is het natuurlijk, dat te maatregelen genomen worden, om den toevloed van ongenoodigde gasten, vreemdelingen die enkel hunne nieuwsgierigheid willen bevredigen, zoveel mogelijk te beletten. Aan de eigenaars van huizen te Kalisch zijn van wege de politie eenige bepalingen wegens de huisvesting van zulke vreemdelingen bekend gemaakt. Maar bovendien moeten nog aan de Russische gezanten buitenslands stellige voorschriften gezonden zijn omtrent het afgeven van passen naar het Koningrijk Polen, zullende zij met name in de maanden Julij en Augustus zulke passen alleen aan zoodanige buitenlanders mogen afgeven, welke van de noodzakelijkheid hunner reize derwaarts voldoende bewijzen kunnen bijbrengen."

— Uit Warschau wordt gemeld, dat de Vorst-Stadhouder den 20 junij, uit Modlin, in gezondheid aldaar teruggekeerd is.

— Men vernoemt, dat de generaal *von Schöler* nog niet zoo spoedig als men verwacht had alhier op zijn post als gezant bij den Bondsdag zal aankomen, dewijl ook thans kunnen worden opgemaakt uit de omstandigheid dat plenipotentiaris de heer *von Nagler* nog aanwezig is, de Beijersche gezant bij den Bondsdag, *von Mieg*, thans het voorzitterschap bekleedt. De heer *von Schöler* moet ongesteld zijn. Evenzeer wordt de spoedige aankomst van den graaf *von Münch-Bellinghausen* in twijfel getrokken.

— De *Allgemeine Zeitung* wederspreekt in een schrijven van hier van den 30sten l. het door den *Schwäbischen Merkur* gegeven berigt, dat de bondsvergadering na afdoening harer gewone zaken eene buitengewone zitting ten einde toe houden zal. Wel onderrigte personen waren daarvan geheel onkundig, en scheen het dan ook natuurlijk dat dan de Londensche conferentie niet vereenigd was het bondgenootschap voor zich alleen geen stap in deze zaak doen zou; sedert de voor een jaar te Biberich gevoerde onderhandelingen was er van de Luxemburgsche kwestie niets bekend geworden; slechts had de militaire bonds-commissie in de zittingen voor Paschen eenige strategische bepalingen de vesting Luxemburg betreffende genomen.

— In de zitting van de tweede kamer der badensche standen, van den 2den dezer, is na eene driedaagsche beraadslaging het voorstel tot toetreding aan de groote duitsche tolvereeniging, met eene meerderheid van 40 tegen 22 stemmen aangenomen geworden. De beraadslagingen van den volgenden dag [illegible]

in twistig leden behalve de vijf regerings-commissarissen het woord genomen. Onder deze twintig leden hadden zich 6 tegen en de overige voor de aanbieding verklaard. Nog achtien leden waren toen nog ingeschreven om het woord te voeren.

— Uit Tyrol heeft men berigten omtrent de reis van mevrouw de hertogin *van Leuchtenberg* met haare dochter, den graaf *Méjean* en een gevolg van 15 personen. Deze doorluchtige personen zijn den 25 te Botzen aangekomen, en hebben den volgenden dag de reis naar Roveredo voortgezet.

— Uit Rome schrijft men van den 25sten Junij, dat de regering had moeten toegeven aan het verzoek door den kardinaal *Spinola*, buitengewoonen Pausselijken commissaris in Bologna en Pesaro, tot deszelfs ontslag, uithoofde den zwakken staat zijner gezondheid gedaan. Het gerucht wilde dat de kardinaal *Gamberini* minister van binnenlandsche zaken tot zijne plaats zou benoemd worden. Ook de kardinaal *Odescalchi* had zijn verlangen te kennen gegeven als Pausselijken vicarius te worden ontslagen.

Van de Portugesche gewapende vaartuigen, welke bij Genua gestationeerd zijn om de gangen van dom *Miguel* na te gaan, was een schip sedert eenige dagen op de Romeinsche kust kruisende, ten einde berigten wegens dom *Miguels* verblijf te Porto d'Anzio in te winnen; laatstgemeld zou daarop voornemens zijn naar Rome terug te keeren.

De gewone jaarlijksche groote plechtigheid, bij gelegenheid van den sakramentsdag, naar den Feden te voren, te Rome, met de meeste plegtigheid plaats gehad. Onder de toeschouwers bemerkte men dom *Miguel* en don *Sebastiaan*, broeder van don *Carlos*. Er wordt gezegd, dan dom *Miguel* zeer ingetogen en zonder vorstelijke pracht leeft; dit zou aan financiële oorzaken toe te schrijven zijn, daar hij tot nog toe geene der hem, volgens de gesloten overeenkomst, toegestane gelden uit Portugal ontvangen heeft. De markgraaf *Bedmar* schijnt zich wederom geheel aan het openbare leven te willen teruggeven; hij heeft te Rome aanzienlijke goederen gekocht.

— De Manchester *Politische Zeitung* geeft berigten uit Athene tot den 22sten Junij. Van de door den koning genomen besluiten zijn nog weinig openbaar bekend geworden; behalve de reeds bekende benoemingen van den graaf *von Armansperg* en van 's konings adjudanten heeft men nog van geene andere gehoord. Van de leden des regentschaps zou een deel binnen kort de terugreize naar Duitschland aanvaarden; de overige in het kabinet of bij de rijksdikasterij geplaatst worden.

— De *Moniteur Ottoman* bevat betrekkelijk de door de Porte tegen de pest genomen maatregelen van voorzorg, een artikel, dat hoofdzakelijk hierop neêrkomt:

De meest gegronde bezwaren van het Europese tegen Turkye zijn, dat dit laatste rijk, terwijl het alle aanrader veracht, welke de verspreiding der pest moeten beletten, de overige landen altijd aan deze plaag aansteekt. Deze afkeer tegen quarantaines schijnt veelligt minder uit de valsche uitlegging van Gezondheids-Instellingen, dan tot nog toe uit het grondbeginsel der onbepaalde persoonlijke vrijheid en de ongehinderde gemeenschap; een grondbeginsel, dat diep in de zeden gelegen is, en van hetwelk diegenen zelve, welke daarop aandringen, zich geene gedegende rekenschap kunnen geven. Wanneer wij nu ook toegeven, dat dit voorgeven gegrond is, zoo kunnen wij daar toch bijvoegen, dat hetzelve, even als zulks reeds bij zoo vele andere het geval geweest is, spoedig uit de door Europa jegens Turkye gerigte beschuldigingen zal verdwijnen. De gevaren der pest en haren ongemeen aanstekelijken aard kent men hier thans zoo goed, en de wil, zich daartegen te beveiligen, is zoo algemeen, dat men wel durft zeggen, dat er binnen kort korten tijd maatregelen zullen genomen worden, die hier meest voor het behoud des levens van de bevolking geschikt zijn. Bij het eerste berigt van de verwoestingen der pest in Egypte, zag de regering dadelijk de noodzakelijkheid in, om de hoofdstad voor de aansteking te beveiligen, en tot op dit oogenblik is zulks haar gelukt. Er werd dadelijk een agent naar de Dardanellen gezonden, die met het opzigt over de uit Alexandrië komende schepen belast was. De quarantaine, waaraan dezelve onderworpen zijn, is zonder twijfel nog onvolledig, en men zal, in vergelijking met de gestrenge Europesche gezondheidsmaatregelen, hetgeen hier met hetzelfde doel geschiedt, veelligt met verachtelijke oogen beschouwen; doch ware het niet billijker te erkennen, dat deze eerste poging een onmiskenbare stap is, welke zonder opheffing, zonder kosten, zonder bijkomende belastingen voor den handel gedaan is, en die, niettegenstaande haar geringe omvang, weinig bedenkelijke vermeo, reeds werkelijk gevolg gehad heeft? De ondervinding en de overtuiging der openbare meening, dat het pligtige van dergelijke maatregelen zullen spoedig datgene doen, wat men, zonder hen, te vergeefs van de geboorte af aan heeft willen doen. Want gaat ook verder, wanneer het ooit mogt zijn, dat men den weg der verbeteringen ingeslagen is, wederom terug, en daar de regering met goede voorbeelden voorgaat, zoo laat zich zonder spoedigen voortgang voorspellen. Europa zal alsdan, bij de onder het bestuur der Sultans *Mahmud* reeds ingevoerde hervormingen, nog deze kunnen voegen, waardoor, in eene nabij zijnde toekomst, de bezorgdheid zal verdwijnen, welke alle volken, bij hunne verbindtenissen met Turkye, omtrent den gezondheidstoestand hunner landen hadden."

Letterkundige en Wetenschappelijke Nieuwstijdingen.

Duitschland. — Aan de Hooge School te *Munchen* zijn gedurende dit zomer-halfjaar 1351 studenten ingeschreven, waaronder 158 buitenlanders. Onder dezen bevinden zich 5 Russen, 4 Franschen, 2 Engelschen, 9 Deenen, 25 Grieken, 1 Nederlander, 42 Zwitsers. De overigen zijn uit andere Duitsche staten. — De *Berlijner Figaro* berigt, dat de Heer Gustav Nicolai door den Koning van *Pruissen* voor de aanbieding van een exemplaar van zijn werk: *Italië zoo als het werkelijk is*, met de groote gouden medaille voor kunst en wetenschap vereerd is. — Uit *Berlijn* schrijft men, dat de Russische Staatsraad Graaf Schilling zich aldaar thans ophoudt, die niet minder dan 7000 handschriften uit *Tibet* naar *Petersburg* heeft gebragt. De Graaf heeft nog verscheidene kisten met handschriften, meestendeels doubletten van degenen, welke hij te *Petersburg* gelaten heeft, en men hoopte, dat daarvan eenige in de Koninklijke Bibliotheek te *Berlijn* zou worden aangekocht.

Engeland. — De dood van den bekenden William Cobbett, op den 17den der vorige maand, in 73jarigen ouderdom overleden, is reeds in een ander gedeelte van dit Blad vermeld. Maar ook onder de Letterkundige nekrologische berigten, verdient dat overlijden eenige melding. Cobbett toch behoort niet alleen door zijne ontelbare Vlugschriften en Dagblad-artikels, tot de eerste volksschrijvers van onzen tijd, op welken hij door dezelve eenen onberekenbaren invloed heeft gehad, maar ook door andere werken heeft zijn naam een letterkundig karakter. Onder dezelve onderscheiden zich bijzonder zijn landhuishoudkundig werk *Cottage Economy*, zijne twaalf leerredenen, waarin hij getoond heeft, dat hij niet zonder glans den kansel had kunnen beklimmen, zijne *Rural rides*, vol fraaije schilderingen van het land, en zijne Engelsche Spraakkunst, welke voor 't eerst in 1818 in *Amerika* gedrukt is, en waarvan voor 't minst 50,000 exemplaren gesleten zijn. Men zal niet ligt een tweede voorbeeld vinden van een man, die 40 jaren lang bijna dagelijks schreef, zonder dat men ergens eenige verflaauwing of gebrek aan nadruk in zijne schriften bespeurt. Zijn laatste schrijven is van den 13den Junij, en men zegt dat daarin nog hetzelfde vuur der jeugd doorstraalt, 't welk zijn eerste Amerikaansche vlugschrift bezielde. Welke gebreken men ook in zijnen stijl moge opmerken, kracht en nadruk vindt men er overal en van zijne brieven over den vrede van *Amiens* zijde de beroemde geschiedschrijver van *Zwitserland*, Johannes von Muller, dat zij welsprekender geschreven waren, dan eenig ander geschrift sedert de dagen van Demosthenes. — Op den 27sten der verloopene maand is te *Devonport*, in den ouderdom van bijna 59 jaren overleden de tooneelspeler Matthews. Hij was voor het blijspel het sieraad van het Engelsche tooneel en genoot ook als mensch de algemeene achting. — Bij een feestmaal van de Vereeniging tot ondersteuning van kunstenaars (*Artists general benevolent Institution*) onlangs gehouden, heeft Lord Brougham eene aanspraak gedaan, strekkende ten betooge, dat hoezeer de rijken en aanzienlijken de natuurlijke voorstanders en ondersteuners zijn van de kunstenaars, echter ook de Staat zich daaraan niet mag onttrekken, omdat de Staat aan de kunsten groote verpligtingen heeft, en eene natie, welke verwaarloost de heildende kunsten te beoefenen, niet voor beschaafd kan gehouden worden. Die takken der kunst, zeide de Lord, welke op ijdelheid gebouwd zijn, als portretschilderij, bustenvervaardiging, woonhuizen-architektuur worden door het publiek onderhouden, maar klassische kunstwerken van historie-schildering, marmergroepen en verhevene bouwwerken moeten door de ondersteuning van den Staat worden daargesteld. *Engeland*, voegde de Lord er bij, was te dien opzigte tot hiertoe nalatig geweest, en moest een voorbeeld nemen aan hetgeen de Regering van *Frankrijk* tot stand brengt.

Frankrijk. — Den 28sten der vorige maand heeft de lijkplegtigheid plaats gehad van den uitmuntenden Historieschilder Baron Antoine Jean Gros, wiens dood door ons (*zie ons Nommer van 2 dezer*) reeds gemeld is. Een groot aantal schilders en voorgangers der Fraaije kunsten woonden deze begrafenis bij. Gros was een leerling van David. Zijne meest bewonderde kunstvoortbrengselen zijn: eene schets van den slag bij *Nazareth*, *de pestzieken van Jaffa*, een stuk, 't welk op de Parijsche tentoonstelling van 1806 eenen ongeloofelijken indruk maakte, *de slag bij Aboukir*; *Napoleon op het slagveld bij Eylau*; *de overgave van Madrid*; *Napoleon aan zijne soldaten voor den slag rijdende op de pyramiden*; en het bezoek van *Frans I en Karel V in de abdij van Saint-Denis*, welk laatste stuk en de *pestzieken van Jaffa* genomen worden voor de meesterstukken van dezen meester. Zijn *Diomedes* op de laatste tentoonstelling, waarvan ook in dit Dagblad melding is gemaakt, heeft, voornamelijk door het bizarre van het onderwerp, aanleiding tot berispingen gegeven.

Nederland. — De Hollandsch-Keizerlijke Akademie van Natuuronderzoekers heeft haar Honotair Lidmaatschap vereerd aan onzen verdienstelijken Minister van Koloniën, den Heere Luitenant-Generaal J. van den Bosch.

LETTERKUNDE DER NEGENTIENDE EEUW

DUITSCHLAND: *door* O. L. B. WOLFF, L. L. D. *Hoogleeraar in de nieuwere Letterkunde aan de Universiteit te Jena.*

(*Vervolg van No. 359.*)

DICHTERS EN ANDERE LETTERKUNDIGEN.

TIECK-NOVALIS.

Toen de SCHLEGELS van hunnen troon vielen, liet TIECK gedurende eenigen tijd [illegible] hooren, en scheen in die pause plotselings een geheel ander wezen, dan hij zich tot dien tijd getoond had. In plaats van tooververtellingen en saterieke spelen, schreef hij eene reeks van romans; en wat het wonderlijkste was, in plaats van voort te gaan met, zoo als hij vroeger gewaagd was, de voorvechter van mysticismus en al de eigenheden der middeleeuwen te zijn, begon hij de zaak van het protestantismus en de hervorming te omhelzen, en schilderde niets dan de hedendaagschen in zijne nieuwe werken. Op eenige uitzonderingen na, zijn al de helden dezer latere romans personen, die dagelijks in onze bijzondere kringen of in het openbare leven kunnen gevonden worden. Hofraden en ambtmans, jonge, beleefde vaandrigs vrouwtjes en oude huishoudsters, edellieden en burgers, hoogleeraars en sportsters, die de belangen en denkbeelden onzer eeuw aanwegen of bestrijden. Zij zijn alle geteekend met meer of minder bekwaamheid, en het bijzondere van al deze verhalen is, dat elk der handelende karakters in zich de bijzondere gevoelens des schrijvers schijnt te vertoonen, terwijl, werkelijk den schrijvers gevoelens zoo behendig onder deze verschillende maskers verborgen zijn, dat het zeer moeijelijk is om zijne wezenlijke denkbeelden, hetzij over menschen of zaken te onderkennen. Deze wijze van de dingen zoo als zij zijn, en niet zoo als des dichters oog dezelve ziet, voor te stellen, vond een goed onthaal bij de leerlingen der romantische school, en werd door hen met eenen bijzonderen naam *Welt Ironie* (wereld ironie) aangeduid. De spreuk is niet niet nieuw, want ARIOSTO en CERVANTES gebruikten dezelve; maar de naam is eene nieuwheid, en er was in Duitschland een tijd, dat men zeker was, dien dagelijks in de onbeduidendste beschouwingen onzer tijdschriften en nieuwspapieren te lezen. TIECK munt dit soort van schrijven, zoowel als in alle andere, welke hij onderneemt, *Die Gemälde*, *Die Gesellschaft auf dem Lande*, *Die Reize nach der Stadt* zijn meesterstukken.

In sommige dezer romans, welke geschiedkundige onderwerpen behandelen, verbindt hij de manier van WALTER SCOTT met zijne eigene; en dit zijn de beste van alle, want het belang, dat zij verwekken, is duurzaam. Daartoe behooren het *Dichterleben*, in het Engelsch vertaald maar weinig bekend, omdat de vertaling in Duitschland gedrukt werd; het bevat toonceelen uit het leven van SHAKSPEARE; *Des Dichters* (Camoëns) *Tod*; *Der Aufruhr in den Cevennen*, hetwelk hoog onvoltooid is, en, ons als ik vrees, het altijd zal blijven.

In zijne laatste voortbrengselen is TIECK tot zijne oude vriendinnen, de fabelwezens, teruggekeerd, maar plantte ze over in den tegenwoordigen tijd. Om dit volkomen te bewerken, heeft hij zelfs eene nieuwe soort van roman geschapen *Die Märchen-Novelle* (de Sprookjes-roman), en maakte er gebruik van, om den smaak en de dichters van onze latere dagen aan te tasten. Die stukken bevatten veel vernuft en verbeelding, maar zijn onverdragelijk wijdloopig – een gebrek, waarin TIECK al te dikwijls vervalt – en, wat nog erger is, zij toonen klaar, dat hij aan ouderdom zwakt. In een van dezelve spot hij weder met zijne oude fabelwezens, drie armen ouden DORTCHEN, wiens monomania van elke beuzeling te prijzen, zoo oud is als hij zelf, almede met de waterige poëtasters van Dresden. In een ander valt hij de Fransche romanticisten aan (die hij echter niet kent), en in de volheid zijner ijdelheid roept hij zich als den laatsten grooten Duitschen dichter.

Zijne lyrische dichtkunst is aangenaam en welluidend, maar ontbreekt kracht; er is geen enkel lied van TIECK, dat populair geworden is; eene onbeduidendheid, die hij zeer merkwaardig in eenen dichter toeschijnt, die zoo hoogst nationaal is en gebrek Duitsch in alle zijne andere werken. Onder zijne vertalingen, is die van DON QUIXOTE den oorspronkelijken schrijver zelven als den vertaler waardig; want ik geloof dat de geest van dezen roman der romans nooit zoo goed begrepen en in eene andere taal overgegoten is, als door hem.

Op den 7den Julij jl. overleed te *Oosterhout*, Vrouwe D. W. C. S. OTTEN, geboren HASSELMAN VAN DER HULST.

AANBESTEDING.

Burgemeester en Wethouders der Stad *Breda*, zullen op Donderdag, den 16den Julij 1835, des middags ten twaalf uren, ten Stadhuize alhier, aan den minstdoenden, voorops in te leveren *gesloten* Billetten van inschrijving, in het openbaar, Aanbesteden:

Het TIMMERWERK aan onderscheidene STADS-GEBOUWEN, alsmede van de BRANDLADDERS, enz.

De Voorwaarden van Aanbesteding liggen dagelijks, uitgenomen op Zon- en Feestdagen, op de gewone uren ter lezing op Stads-Secretarij, en kunnen nadezen bij de Stads-Architect A. J. F. CUYPERS.

Breda, den 27 Julij 1835.

Ter Ordonnantie van Burgemeester en Wethouders voornoemd;

De Secretaris der Stad,

H. W. SCHAUFFELS.

*** Het Stedelijk Bestuur van Geertruidenberg brengt ter kennisse, aan de Kooplieden en Marskramers, dat de gewone KERMIS of JAARMARKT binnen gemelde Stad, voor dit jaar als van ouds, een aanvang zal nemen op *Zondag 26 Julij 1835.*

*** Ten Kantore van het Bibliographisch Instituut te Amsterdam is uitgegeven en bij BROESE & COMP. te Breda te bekomen:

UEBERSICHTS-KARTE aller in Deutschland und den angrenzenden Ländern, seit dem Jahre 113 v. Ch. bis 1832 vorgefallenen Schlachten, Belagerungen und Gefechte. Entworfen und herausgegeben von R. von ROTHENBURG. Art. Prälit. m. d.

Kompleet in het Kantien op staal gegraveerd: 8 fl.

Bij *Broese & Comp.*, te Breda,

zijn de volgende NIEUWE WERKEN voorhanden:

1. *Schiller's* Sämmtliche Werke mit Stahlstichen. 4 Bände . . . f 20,—.
2. *Bürgers* Sämmtliche Werke in einem Bande. . . . . » 3,50.
3. *J. G. Seumes* Sämmtliche Werke. Herausgegeben und mit einem Vorworte begleitet von *Dr. Adolph Wagner*. Einzig rechtmäßige Gesammt-Ausgabe in einem Bande . » 9,—.
4. *Gebhard Lebrecht v. Blücher*, Preussischer Feldmarschall und Fürst von Wahlstadt. Nach Leben, Reden und Thaten geschildert von *Wilhelm Burckhardt*. Mit zwei Abbildungen » —,90.
5. Marschall Vorwärts! Oder: Leben, Thaten und Charakter des Fürsten *Blücher von Wahlstadt*. Ein Buch für Deutschlands Volk und Heer von Dr. *Rauschnick*. Erste Lieferung » —,80.
6. Frankfurter Bilder von *Eduard Beurmann*. . . . . » 3,—.
7. Repertorium der Militair-Journalistik des 19ten Jahrhunderts bis zum Jahr 1834. Sachlich geordnet von *F. v. Cancourt* . . . . . » 1,40.
8. Der Preussische Staat in seinem ganzen Umfange. Eine umfassende Darstellung seiner Geschichte und Statistik, der Geographie, des Militair-Staates, und der Topographie, mit besonderer Berücksichtigung der Administration. Bearbeitet unter dem Vorstande des Freiherrn *L. von Bedlitz-Neukirch*. 5 Lieferungen. . . . . » 2,40.
9. Elementar-Taktik enthaltend die Waffenlehre, Befestigungskunst und reine Taktik. Für Offiziere aller Waffen bearbeitet von *M. F. Schlieper*. 4 Heften. . . . . » 5,—.
10. Militair-Geographie von Europa. 1e Tabellen von *Franz Ritter von Rudtorffer*. 1er Heft. . . . . » 4,80.
11. Handbuch des Preussischen Militairrechts, oder Darstellung der im Preussischen Heere bestehenden Gesetze und Gebräuche über militairische Rechts- und Polizei-Verhältnisse, Disciplin und Justizverwaltung. Herausgegeben von *K. G. von [illegible]*. 3 Theile » 6,80.
12. Geschichte der poetischen National-Literatur der Deutschen von Dr. *G. G. Gervinus*. Erster Theil. . . . . » 3,—.
13. Palästina. Von *Karl von Raumer*, Professor in Erlangen. Mit einem Plane von Jerusalem . . . . . » 3,—.
14. Deutsche Formen- und Satzlehre, für die oberen Klassen gehobener Volksschulen, für bürgerliche Bürgerschulen, die unteren Klassen der gelehrten Schulen und für Schulseminare. Herausgegeben von *W. Stern*. . . . . » 1,40.
15. The Complete Works of *Robert Burns*. With his life, critical notes and an etimological glossary. In one volume » 7,50.

Beurszrijs der Effecten, te Amsterdam.

DINGSDAG, den 7den July.

	Laatste Koers.	Hoogste Koers.	Heden Aanbod.		Laatste Koers.	Hoogste Koers.	Heden Aanbod.
NEDERLAND. pCt.				pCt.			
Werk.Schuld 2½	56	56⅜	56	Banken.			
dito dito 5	101 11/16	101½		Obl. Hope 5	104½	104½	
Ongestel. dito.				Dito 1826 5	104½	104½	
Kasbilj. dito.	25 5/8	25⅝	25 5/16	Cert. dito 2½	99¾		
Amort. Synd. 4½	94⅜			Obl. te Lond. 5			
Dito dito. 3½	80	80⅛		Cert. te Hamb. 5			
Schatkistbll. 4				Ins. in Assig 6	69		
Hand. Maats. 4½	108 3/16			Certific. dito. 6			
Nieuwe Dito. 4½	103			Portie.			
FRANKRIJK.				Aand. L. 8. 300			
Ins. Grootb. 3	79 7/16	79⅛		PRUISSEN.			
BELGIE.				Dito dito R. 50	107	107⅛	
Dito Uitzig. 5				Nap. d. 1820. 4			
SPANJE.				Oostenrijk.			
Per. B. E. Ams. 5	41⅛	42	41⅜	Aand. L. f 100.			
Dito f 1000. 3	26¾	27⅛	27	Dito dito 250. 4			
Cert. Ony & Leg. 4				Metalliek. . . 5	99	99⅛	
Fransche Uitg.	17⅛	17⅛	17⅜	Dito L. gen. . 5			
Cort. B. Lond. 5	36	36 1/16	36 1/8	Dito. 2½	55⅛		
Engelsch. Uitg.				Obl. Goll & C. 5			
PORTUGAL.				Dito. 4			
Obl. te Lond. 5				Cert. Stads B. 2½			
Dito dito 3	60½	60⅝		Wisselbanken.			
NAPELS.				N. Weesp Aand.	708		
Certific. L & B. 5	90			DENEMARKEN.			
Dito Fwit. & C. 5	92⅞			Leen. te Lond. 3			
Loen. Lond. Rch				DRAKEN.			
				Dito Stockholm 5	84¾	85	

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.